

Værktøj 4

Udvikling af en business case

Formålet med dette værktøj er at skabe en analytisk ramme for en nærmere konkretisering af den økonomiske og sociale værdiskabelse, der vil være forbundet med iværksættelse af en social effektinvestering inden for diabetesområdet.

En effektiv forebyggelse af udvikling og forværring af type-2 diabetes og andre tilsvarende lidelser er forbundet med stort potentiale – menneskeligt såvel som økonomisk.

Den økonomiske værdiskabelse, der følger af en effektiv forebyggelsesindsats, vil grundlæggende kunne indledes i to overordnede kategorier i form af

- a) *Reduceret behov* for offentlige velfærdstilbud, herunder behandling og pleje, og
- b) *Øget produktivitet*, herunder reduceret indkomsttab i forbindelse med manglende aktivering af borgernes potentialer og lavere sygefravær.

De økonomiske omkostninger relateret til håndtering af type-2 diabetes – og dermed det økonomiske potentiale ved at forebygge udvikling og forværring af type-2 diabetes – varierer kraftigt med graden af komplikationer, borgerne oplever i forbindelse med sygdommen. Omkostningerne relateret til håndtering af borgere, der oplever med svære komplikationer, er godt fem gange højere end de omkostninger, som er forbundet med håndtering af borgere uden komplikationer. Vurderet på den korte bane, vil *sekundær forebyggelse derfor – alt andet lige – skabe en højere økonomisk værdi end primær forebyggelse på kort sigt*. En effektiv forebyggelsesindsats vil imidlertid være forbundet med et betydeligt økonomisk potentiale hvad enten der er tale om primær eller sekundær forebyggelse, og vurderet over en længere tidshorisont vil værdien af primær forebyggelse dog ofte kunne overstige værdien af sekundær forebyggelse alene af den grund, at borgerne typisk vil have glæde af en sådan indsats i længere tid.

Figur 1: Økonomiske omkostninger forbundet med diabetes

DKK per person per år (2013-priser)	Diabetes (gennemsnit)	Uden komplikationer	Mindre komplikationer	Svære komplikationer
Antal personer	297.375	164.812	57.995	74.570
A. Omkostninger i alt	90.093	37.272	90.801	206.305
B. Behandling og pleje	45.750	10.862	44.499	123.834
Primær sektor	596	365	596	1.110
Sekundær sektor	17.731	3.844	18.230	48.030
Medicin	3.844	2.310	5.588	5.871
Hjemmehjælp/pleje	21.329	1.997	17.776	66.827
Uddannelse, rådgivning mv	589	596	603	566
Udstyr til monitorering	1.661	1.751	1.706	1.430
C. Produktivitet	44.342	26.410	46.302	82.472
Indkomsttab (arbejdsmarkedstilknytning)	22.857	18.714	23.721	31.335
Indkomsttab (grundet tidlig død)	18.923	5.714	19.281	47.874
Sygefravær	2.563	1.982	3.300	3.263
Kortvarigt sygefravær	N/A	N/A	N/A	N/A
Langvarigt sygefravær	N/A	N/A	N/A	N/A
Førtidspension	N/A	N/A	N/A	N/A

Kilde: Societal costs of diabetes mellitus in Denmark, Sortsø, A. Green, P. B. Jensen og and M. Emneus

I tillæg til den økonomiske værdiskabelse, vil en effektiv forebyggelsesindsats også skabe en betydelig menneskelig værdi fx operationaliseret i form af øget trivsel blandt borgere og pårørende,

ligesom en målrettet indsats også kan bidrage en reduktion af den sociale ulighed i sundhed, hvilket kan repræsentere en selvstændig værdi for mange interessenter.

Den sociale værdiskabelse forbundet med en forebyggelsesindsats, vil ligesom den økonomiske værdiskabelse variere ganske betydeligt med målgruppens karakteristika. En indsats målrettet overvægtige børn og unge vil fx kunne reducere risikoen for, at de unge udsættes for mobning i skolen, ligesom en sådan indsats kan styrke de unges trivsel ved at fremme deres muligheder for at tage aktivt del i aktiviteter, som understøtter en realisering af deres potentialer. Tilsvarende vil en indsats målrettet borgere med risiko for udvikling af svære komplikationer kunne reducere risikoen for, at disse borgere oplever en markant reduktion i funktionsevnen, som vil gøre det vanskeligt for dem at tage aktivt del i sociale aktiviteter.

Den sociale værdiskabelse relateret til en succesfuld forebyggelsesindsats vil ligesom den økonomiske værdiskabelse forbundet med en effektiv forebyggelsesindsats, variere betydeligt med omfanget af udfordringer borgerne oplever – og vil, alt andet lige, være højere jo flere og større udfordringer borgerne oplever i udgangssituationen.